

Budgetunderlag 2017–2019

Brottsförebyggande rådet

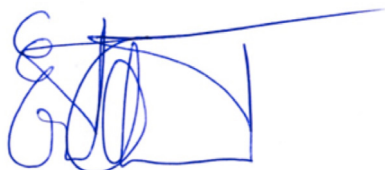

Hemställan

Utifrån denna redogörelse hemställer Brottsförebyggande rådet att regeringen beslutar

- att föreslå riksdagen att fastställa anslaget 04 01 007 001 *Brottsförebyggande rådet* för år 2017 till 109 200 tkr, för år 2018 till 112 100 tkr och för år 2019 till 114 200 tkr.
- att föreslå riksdagen att fastställa anslaget 04 01 015 001 *Stöd till lokalt brottsförebyggande arbete* för 2017 till 22 700 tkr, för år 2018 till 23 300 tkr och för år 2019 till 23 900 tkr, så att det löpande justeras för kostnadsutvecklingen inom statlig verksamhet.

Detta budgetunderlag har beslutats av Brås generaldirektör Erik Wennerström efter föredragning av förvaltningschefen Björn Borschos.

Erik Wennerström
Generaldirektör

Björn Borschos
Förvaltningschef

Innehåll

Inledning.....	5
Prioriteringar och ekonomiska utmaningar	6
Genomförda förstärkningar	6
Förändrade ekonomiska förutsättningar försvårar genomförandet av prioriteringarna	7
Verksamheten under åren 2017–2019	9
1. Utveckling av ny och befintlig statistik	9
2. Utökade forsknings- och utvecklingsinsatser för myndigheterna i rättsväsendet	13
3. Utveckling av lokalt brottsförebyggande arbete	15
Förslag till finansiering av Brås verksamhet åren 2017–2019	17
Översikt av anslagsfinansierad verksamhet samt lån i Riksgälden.....	19

Inledning

Målet för regeringens kriminalpolitik är att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Som myndighet inom rättsväsendet har Brå till uppgift att bidra till att målen uppnås. Brås roll är att vara ett centrum för forskning och utveckling inom rättsväsendet. Därmed tar myndigheten ett särskilt ansvar för kunskapsutvecklingen inom det kriminalpolitiska området och stödjer såväl brottsbekämpande som brottsförebyggande arbete.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och en del annan periodisk statistik, och har till uppgift att följa, analysera och rapportera om kriminalstatistiken, brottsligheten och samhällets reaktioner på brott. Myndigheten initierar och bedriver forsknings- och utvecklingsarbete för att ge regeringen och myndigheterna i rättsväsendet konkreta underlag för åtgärder och prioriteringar, samt bistår regeringen löpande i kriminalpolitiska frågor. Brå stödjer också utvecklingen av det lokala brottsförebyggande arbetet, bland annat genom att ge ett kunskapsbaserat och kvalificerat stöd till lokala aktörer inom framför allt rättsväsendet. Detta arbete finansieras genom ett särskilt anslag. Internationellt arbetar myndigheten genom främst EU och FN, samt genom den årliga forskningskonferensen *the Stockholm Criminology Symposium*. Enskilda forskningsprojekt genomförs också i samarbete med aktörer i andra länder och med andra internationella institutioner.

Brå kan beskrivas som ett stabsorgan på det kriminalpolitiska området, vilket innebär att regeringen är Brås viktigaste avnämare. Brå bistår regeringens myndigheter och även kommittéer med kunskapsunderlag. Myndigheten medverkar också till att verksamheterna på det kriminalpolitiska området utvecklas och effektiviseras, vilket bygger på ett nära och förtroendefullt samarbete med övriga myndigheter inom rättsväsendet.

Myndighetens produktion av kunskap, fakta och statistik är effektiv och omfattande, och den resulterar i produkter som är lättillgängliga och användbara för målgrupperna. Den kontinuerliga anpassningen av Brås olika produkter till målgruppernas behov är en förutsättning för att Brås spridning av kunskap ska nå fram och göra avtryck i rättsväsendets verksamheter.

Prioriteringar och ekonomiska utmaningar

I budgetpropositionen för 2016 ökar regeringen myndighetens anslag 1:15 *Stöd till lokalt brottsförebyggande arbete* med 15 miljoner kronor, efter att ha varit oförändrat sedan mitten av 2000-talet, vilket ska bidra till att genomföra regeringens prioritering av brottsförebyggande insatser. Brå bedömer utifrån signaler från uppdragsgivaren att de ökade resurserna framför allt ska användas för att utveckla ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete över hela landet. Detta är en stor satsning på förstärkning och samordning av stöd till lokalt brottsförebyggande arbete som närmare beskrivs under stycket *verksamheten 2017–2019*. I budgetpropositionen för 2013, 2014 och 2015 höjde regeringen anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* med 12 miljoner, 6 miljoner respektive 7 miljoner kronor.

Brå bedömer, utifrån signaler från uppdragsgivaren, att resurstillskottet framför allt ska användas till förstärkt verksamhet vad gäller

1) statistik

- utveckling av ny statistik, särskilt sådan som möjliggörs genom rättsväsendets informationsförsörjning (RIF)
- analyser av brottsutvecklingen och myndigheternas verksamhetsresultat

2) forskning och utveckling

- forsknings- och utvecklingsinsatser i nära samverkan med myndigheter i rättsväsendet, för att utveckla deras verksamheter.

Brå har prioriterat detta de senaste åren och kommer även fortsättningsvis att prioritera dessa områden under kommande år, som närmare beskrivs under stycket *verksamheten 2017–2019*.

Genomförda förstärkningar

Statistik

Satsningarna i budgeten för åren 2013–2015 har varit avgörande för etableringen av två viktiga funktioner inom myndigheten, vars syfte är att möta två av regeringens önskemål om förstärkt verksamhet vid Brå. Den första av dem, *funktionen för utveckling av rättsstatistik*, bidrar till att utveckla ny statistik i allmänhet och statistik som möjliggörs av digitaliseringen av rättsväsendet i synnerhet. Den andra, *funktionen för analys av statistik om brottsutvecklingen och om myndigheternas verksamhetsresultat*, bidrar med analyser av brottsutvecklingen och

verksamhetsresultaten inom rättsväsendets myndigheter. Funktionerna är centrala för myndighetens möjligheter att möta rättsväsendets behov och regeringens förväntningar. Därför förblir verksamheten vid de två funktionerna viktiga områden även framöver.

Forskning och utveckling

Regeringen har gett Brå i uppdrag att identifiera angelägna utvecklingsområden för rättsväsendet, att närma sig rättsväsendets myndigheter för att inhämta deras behov, att bidra med stöd till myndigheterna i deras verksamhetsutveckling samt att säkerställa att Brås kunskap kommer till nytta för dem. Brå har framförallt investerat i att utveckla relationen till myndigheterna samt att utveckla karaktären på myndighetens produkter, för att säkerställa att målgrupperna ska kunna tillgodogöra sig de resultat och den kunskap som forskningen leder till. I många fall har detta lett till ökade insatser gällande stöd, föreläsningsserier, deltagande i referens- och styrgrupper med mera. Myndigheten har arbetat för att knyta rättsväsendets myndigheter närmare till sig, för att därigenom få kännedom om deras behov av kunskap och stöd till verksamhetsutveckling. Brå har alltså investerat i att utveckla sina arbetssätt och produkter, men har av skäl som framgår nedan inte kunnat öka volymen av ny och framtagen kunskap till gagn för rättsväsendet i önskvärd omfattning.

Förändrade ekonomiska förutsättningar försvårar genomförandet av prioriteringarna

Under slutet av perioden för regeringens ekonomiska satsning har myndighetens kostnader som ska belasta anslaget ökat avsevärt. Kostnadsökningen, som givetvis påverkar myndighetens förmåga att förstärka verksamheten, kan tillskrivas två ekonomiska förutsättningar.

Slut på särskilda medel för statistikutvecklingen

Den första gäller finansieringen av myndighetens statistikutveckling, som bedrivs med utgångspunkt i det omfattande myndighetsgemensamma arbetet med att utveckla och digitalisera rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Förutom kompetens inom såväl statistik och statistiksystem som inom berörda myndigheters verksamhet och interna informationssystem, är Brås utvecklingsarbete i hög grad beroende av IT-insatser inom områdena kravställning, systemutveckling, programmering och testning. Verksamheten är kostsam och finansierades fram till och med 2013 till stor del genom särskilda medel som anslagits av regeringen. Inför verksamhetsåret 2014 framförde Brå önskemål om drygt 18 miljoner kronor i särskild tilldelning utöver ramanslaget, för att kunna hålla tempo och kvalitet i arbetet, men fick i stället anpassa insatserna till de 10 miljoner som anslogs. Medlen användes främst för att finansiera sex IT-konsulter. Från 2015 anslår regeringen inte några särskilda medel för att genomföra de omfattande utvecklingsinsatserna. Samtidigt kvarstår myndighetsuppdragen att delta i det myndighetsgemensamma utvecklingsarbetet och framför allt att utveckla ny statistik baserad på det utvecklade informationsutbytet. Utgångs-

punkten är därmed att allt RIF-relaterat arbete vid Brå, inklusive hela IT-insatsen, från och med 2015 måste finansieras inom myndighetens ramanslag. Mot den bakgrunden påbörjade Brå under 2015 en total omväxling av IT-resurserna, från användning av konsulter till fast anställd personal, för att minska kostnaderna. Kompetensväxlingen fortsätter även 2016 och beräknas få helårseffekt från och med 2017 års budget. Den sammanlagda kostnaden för den kompetensväxling som är nödvändig för att bibehålla myndighetens utvecklingskapacitet belastar ramanslaget med 8 900 tkr årligen. Av detta är 2 000 tkr en medveten prioritering i 2015 års budget. Övergången till finansiering via ramanslaget innebär alltså att merparten av anslagsförstärkningen 2015 användes till att finansiera det IT-intensiva RIF-arbetet och att tidigare satsningar urholkas ytterligare under 2016, trots att Brå inte längre använder konsulter i IT-verksamheten.

Stora ökade kostnader för genomförandet av NTU

Den andra ekonomiska förutsättningen handlar om att Brå har att hantera ökade kostnader som myndigheten inte kan påverka, framför allt för att köpa tjänster. Det gäller inte minst debiteringar inom staten, där den enskilt största posten för Brå är den årliga upphandlingen av Statistiska centralbyrån (SCB) för datainsamling inklusive urvalsdragning för Nationella trygghetsundersökningen (NTU). Insamlingsmetoden i form av telefonintervjuer, i kombination med frågornas känsliga natur, innebär att SCB i nuläget är den enda tänkbara leverantören. Priset för SCB:s tjänst ökade åren 2007–2016 från 4 926 tkr till 8 832 tkr, vilket motsvarar nästan 80 procent. Det är högst sannolikt att kostnaden även kommande år kommer att stiga ytterligare. Dessutom krävs under kommande år, av skäl som beskrivs nedan, ett omfattande utvecklingsarbete av undersökningsmetoden för att säkerställa NTU:s tillförlitlighet, vilket kommer att medföra kostnader för Brå.

Risk för tillbakagång

Följden av de oplanerade kostnadsökningarna är att myndigheten från och med 2015 inte i tillräcklig grad kan möta regeringens önskemål, inte bara avseende att förstärka och utveckla kvaliteten på forsknings- och utvecklingsinsatser utan även att kunna svara upp mot de behov som identifierats och öka kunskapsöverföringen volymmässigt. För att i högre grad möta detta önskemål krävs ytterligare resurser som kompenserar för den oplanerade kostnadsökningen.

Verksamheten under åren 2017–2019

Som framgått ovan har Brå tidigare fått besked om vad myndigheten bör prioritera, och bedömer att dessa huvudprioriteringar även bör styra verksamheten i det lite längre perspektiv som detta budgetunderlag avser, det vill säga åren 2017–2019. Nedan utvecklas de ekonomiska behov och lösningar som Brå ser, för vart och ett av myndighetens tre primära verksamhetsområden.

1. Det första primära verksamhetsområdet för Brå är **statistik**. Som ansvarig för den officiella kriminalstatistiken producerar myndigheten statistik över brottslighet och samhällets reaktioner på brott, vilket innebär en IT-intensiv förvaltning och utveckling av statistiksystemen för att möta rättsväsendets och samhällets informationsbehov. Till statistikprodukterna hör även Nationella trygghetsundersökningen (NTU) och statistiken över hatbrott.
2. Det andra stora och viktiga verksamhetsområdet för Brå är **forskning och utveckling**. Myndighetens kunskaps- och faktaproduktion bygger i stor utsträckning på tillämpad forskning med omfattande intern och extern kvalitetssäkring. Viktiga arbetsuppgifter är också att bistå andra myndigheter och aktörer genom att leverera, tolka och förklara forskningsresultat och statistik.
3. Det tredje stora och viktiga verksamhetsområdet för Brå är **stödet till det lokala brottsförebyggande arbetet**. Verksamheten består i att bevaka och hämta in forskning och praktiska erfarenheter, att ha en nära konsultativ dialog med lokala brottsförebyggande aktörer om deras förutsättningar och behov samt att på ett målgruppsanpassat sätt kommunicera inhämtad kunskap som matchar aktörernas behov.

Oberoende av verksamhetsområde kommer myndigheten under kommande år att fortsätta att utveckla sin kapacitet som en attraktiv arbetsplats och att bidra till ökad effektivitet, ökad kvalitet och utveckling av verksamheten hos myndighetens målgrupper. Arbetet kommer även fortsättningsvis att genomsyras av ett ökat fokus på verksamheterna i rättsväsendet, vad avser både samverkan och kommunikation. Dessutom kommer myndigheten genom regeringens prioritering att öka kapaciteten att ge stöd till det lokala brottsförebyggande arbetet. Därtill kommer det omfattande och övergripande uppdraget att jämställdhetsintegrera myndighetens verksamhet, som i enlighet med regeringens önskemål inleddes under 2016 och som pågår till och med 2018.

1. Utveckling av ny och befintlig statistik

Det är helt centralt att det finns tillgång till relevant statistik av god kvalitet som gör det möjligt att följa och bedöma såväl brottsligheten som rättsväsendets verk-

samheter. Efterfrågan ökar ständigt på statistik som kan ligga till grund för bedömningar av vilka konsekvenser som reformarbetet i rättsväsendet medför, och över huvud taget hur myndigheternas verksamhetsresultat utvecklas. En dimension som kommer att tillföras utvecklingen av ny statistik under kommande år följer av det fortsatta arbetet med att jämställdhetsintegrera myndighetens produktion. En övergripande målsättning inom statistikverksamheten är att Brås målgrupper ska ges en mer fullödig statistisk bild, där likheter och skillnader beträffande brott och utsatthet mellan män och kvinnor samt pojkar och flickor tydliggörs. Detta ger i sin tur förbättrat underlag för exempelvis prioriteringar och val av insatser.

Stort uppdrag i digitaliseringen av rättskedjan

En förutsättning för regeringens styrning av rättsväsendets myndigheter är att verksamheterna kan följas upp på ett enhetligt sätt. I rollen som statistikansvarig myndighet har Brå idag uppdraget att ta fram en officiell och kvalitetsstämplad bild av verksamheterna i brottmålsprocessen, som bland annat ska tjäna som underlag för regeringens styrning och uppföljning av myndigheterna. Brå är den myndighet som på ett naturligt sätt har detta fokus i samband med utvecklingen av informationsutbytet inom rättsväsendet (RIF. Det kan därför konstateras att Brås deltagande i det myndighetsgemensamma arbetet är centralt och, i den mån det är möjligt, bör förstärkas för att förverkliga regeringens ambition.

En huvuduppgift för Brå, utöver att säkerställa fortsatt produktion av kriminalstatistiken, är att ta tillvara de möjligheter som RIF innebär för framtidens statistik, i fråga om målgruppsanpassad statistik, mer kunskapsbaserad styrning av rättsväsendets myndigheter och utvecklad kunskapsproduktion. För att uppnå detta genomför myndigheten två omfattande projekt. För det *första* lägger Brå stora resurser på anpassningar, för att säkerställa att myndigheten kan ta emot och använda information i de nya formaten. Det bedrivs i ett internt projekt, förkortat RÅLS. Det handlar här både om att säkerställa fortsatt produktion av befintlig statistik och att se till att de nya grunduppgifterna skapar möjligheter att utveckla helt nya statistikprodukter. Arbetet är förenat med omfattande koordinering och kontakt med de övriga medverkande myndigheterna. För det *andra* utvecklar Brå ny statistik som möjliggörs av det utvecklade informationsutbytet inom rättsväsendet. Detta arbete bedrivs i ett internt projekt, förkortat SPURT.

Utveckling av ny rättstatistik

Mycket av utvecklingsarbetet bedrivs inom den särskilt inrättade funktionen för utveckling av rättsstatistik, och siktet är inställt på i första hand tre primära områden för ny statistik: verksamhetsstatistik, statistik om målsägande och statistik om kontaktförbud. Inledningsvis har myndigheten påbörjat utvecklingen av verksamhetsstatistik, och då särskilt flödesstatistik och indikatorer för uppföljning av resultat och effektivitet inom rättsväsendet, exempelvis statistik om handläggningstider. Den komplicerade praktiska situationen i myndighetssamarbetet, i kombination med Brås snäva resurser för IT-insatser, gör att arbetet får drivas långsammare än önskvärt och att det därför behöver sträckas ut i tiden. För att ändå möjliggöra en rapportering av ny statistik har en provisorisk lösning med

högre grad av manuell hantering tagits fram. Som ett första steg presenterade Brå 2015 en grundläggande utformning av en flödesstatistik för regeringen. Under 2016 och 2017 kommer arbetet att fokusera på nödvändig vidareutveckling av flödesstatistiken, som behöver kompletteras med fler uppgifter. Exempelvis är det först 2016 möjligt att ta fram rättvisande uppgifter om den ingående balansen av anmälda brott. Målsättningen är att den nya flödesstatistiken ska vara färdigutvecklad och kvalitetssäkrad vid utgången av 2017. Senare kommer ny, individbaserad statistik att utvecklas, i första skedet om målsägare. Statistiken kan där föras över olika brottstyper som målsägare utsatts för, liksom deras kön och ålder, med mera. Därefter kommer statistik om kontaktförbud, vilket är mycket efterfrågat. Med tiden införlivas de nya statistikprodukterna i den officiella kriminalstatistiken och i myndighetens ordinarie produktionsprocess. Till saken hör att de nya statistikprodukter som Brå planerar att ta fram innebär ett påtagligt tillskott till Brås samlade produktflora. I arbetet ingår därför att hantera de successivt ökade produktions-, drifts- och förvaltningskostnader som följer av de nyutvecklade statistikprodukterna.

Tillskott behövs för att säkerställa nyttan

Resultaten av de planerade satsningarna blir till påtaglig nytta, men vägen dit blir kostsam. Den pågående anpassningen och utvecklingen inom myndighetens statistikverksamhet är mycket IT-intensiv och motsvarar en ansevärd insats i förhållande till Brås ordinarie verksamhet. Satsningen kräver specialistkompetenser som av kostnadsskäl fortsättningsvis måste utgöras av anställd personal. Arbetsbördan och därmed kostnaderna fortsätter öka även efter 2016, av flera skäl. Ett skäl är att Brå inte kan bygga sig fast i en provisorisk lösning för den nya statistiken. Under kommande år måste det bedrivs omfattande arbete med att ta fram en långsiktigt hållbar och robust lösning, vilket alltså måste ske parallellt med användningen av den provisoriska. Den ökade komplexiteten innebär på kort sikt ökade kostnader för arbetet, men förväntas under kommande år i stället leda till ökad kostnadseffektivitet i utvecklingen och förvaltningen. Ett annat skäl är att Brå under dessa år kommer igång med själva produktionen och publiceringen av ny statistik, vilket är förenat med ökade kostnader.

Med utgångspunkt i de anslagsnivåer som angetts i 2016 års budgetproposition för åren 2017–2019, och det faktum att regeringen inte längre anslår särskilda medel för RIF-arbetet, bedömer Brå att verksamheten förutsätter ytterligare anslagsförstärkningar, motsvarande 5 400 tkr under 2017 och ytterligare 1 000 tkr under 2018. Detta för att säkerställa genomförandet av satsningarna på alltifrån konstruktion och produktion till drift och förvaltning. Brå bedömer att kostnaderna för utvecklingen av ny och befintlig statistik kommer att plana ut från och med 2018.

Risker med uteblivet tillskott

För det fall myndigheten inte tillförs resurser, för att hantera det ökade anslagsutnyttjande som den uteblivna särskilda finansieringen från regeringen innebär, får det omfattande konsekvenser för verksamheten. Att med kort varsel dimensionera om den pågående statistikrelaterade utvecklingen på myndigheten får

direkta konsekvenser för myndighetens förmåga att delta i det myndighetsgemensamma arbetet och att producera den officiella statistiken. Därtill kommer de indirekta men synnerligen allvarliga konsekvenserna på myndighetens förmåga att utveckla ny statistik, lämna underlag till intern och extern kunskapsproduktion samt indirekt regeringens förmåga att styra myndigheterna.

Nödvändig reformering av NTU

En årlig statistikprodukt från Brå är *Nationella trygghetsundersökningen (NTU)*, som är en frågeundersökning som vänder sig till ett slumpmässigt urval på 20 000 personer i åldrarna 16–79 år. Det stora datamaterial som samlas in genom NTU är en av myndighetens huvudkällor för analyser av brottsutvecklingen, liksom för många av myndighetens regeringsuppdrag inom forskningen. En fortsatt utveckling av NTU är därför en förutsättning för att kunna genomföra analyser av det slag som regeringen efterfrågar. Undersökningen ger besked om såväl omfattning som utveckling vad gäller människors utsatthet för brott, deras otrygghet och deras förtroende för och erfarenheter av rättsväsendet och har blivit den främsta nationella källan till kunskap på området.

För urvalsdragning och datainsamling anlitar Brå Statistiska centralbyrån (SCB). Huvudmetoden för datainsamlingen är telefonintervjuer, som kompletteras med post- eller webbenkäter. Liksom för andra stora frågeundersökningar som riktar sig till allmänheten ökar bortfallet i NTU över tid och riskerna för ytterligare minskning av svarsfrekvensen är sannolikt särskilt hög när metoden är telefonintervjuer. På de senaste nio åren har svarsfrekvensen i NTU minskat från drygt 77 till 63 procent. Av detta skäl behöver undersökningens metodologiska upplägg ses över och troligtvis förändras, i syfte att förhindra att svarsfrekvensen minskar ytterligare, vilket hotar tillförlitligheten. Svårigheten att nå respondenterna har över tid drivit upp kostnaderna för datainsamlingen.

Att avtalskostnaden för NTU årligen ökar, samtidigt som svarsfrekvensen sjunker, gör det dubbelt problematiskt. Det är därför nödvändigt att Brå under 2016 och 2017 provar ut ett annat undersökningsupplägg, inklusive andra datainsamlingsmetoder. Brå ska också värdera om det finns anledning att utöka urvalet, för att göra det möjligt att redovisa resultat ned på lägre geografiska och organisatoriska nivåer, exempelvis i överensstämmelse med polisens indelning i områden. Dessa behov kan endast mötas om undersökningens urvalsstorlek utökas. Om det visar sig möjligt att förändra det sätt på vilket NTU genomförs, kommer det vara nödvändigt att under ett år bibehålla det tidigare tillvägagångssättet parallellt med det nya. Eftersom användarna ställer stora krav på undersökningens kvalitet och jämförbarhet med tidigare års resultat, krävs dessutom en gedigen utvärdering av hur den förändrade metoden påverkar resultaten, för att säkerställa NTUs fortsatta användbarhet.

En övergång till ett nytt undersökningsupplägg syftar bland annat till att kostnadseffektivisera genomförandet, men medför alltså speciella förutsättningar som under en övergångsperiod innebär ökade kostnader. Brå ser framför sig ett omfattande utvecklingsarbete under 2017, med tester av ett nytt upplägg. Eventuellt

leder detta fram till att ett nytt tillvägagångssätt driftsätts parallellt med det hittills använda tillvägagångssättet under 2018 och att undersökningen tidigast 2019 i sin helhet kan genomföras med ett helt nytt tillvägagångssätt. Dessa insatser kommer att generera ökade kostnader, som dock ännu inte kan beräknas. Så snart den tidsbegränsade merkostnaden är känd får myndigheten anledning att återkomma med hemställen om en förstärkning av anslaget.

2. Utökade forsknings- och utvecklingsinsatser för myndigheterna i rättsväsendet

Till Brås viktigaste uppgifter hör att följa och analysera olika aspekter av brottsligheten och myndigheternas arbete med att hantera den, genom rättskedjans olika faser och inom många av rättsväsendets verksamheter. En stor del av forsknings- och utvecklingsverksamheten bedrivs på direkt uppdrag av regeringen. Den resterande delen av verksamheten består av projekt som belyser angelägna utmaningar eller utvecklingsområden hos centrala målgrupper, som Brå identifierat tillsammans med berörda myndigheter. I likhet med föregående år kommer verksamheten även under kommande år att resultera i ny kunskap om brottslighet och rättsväsendets verksamheter.

Ökad samverkan med rättsväsendets myndigheter

I syfte att stärka Brås roll som kunskapscentrum för rättsväsendet, och för att säkerställa att den kunskap Brå genererar är efterfrågad, behovsanpassad och kan tas tillvara av målgrupperna, har Brå etablerat ett samråd med flera av de centrala myndigheterna i rättsväsendet. Brå får därigenom del av myndigheternas centrala erfarenheter, bedömningar och önskemål inför att nya projekt ska startas upp och redan påbörjade projekt ska redovisas. Det ökar också Brås möjligheter att hitta rätt kanaler ut i myndigheterna, såväl under projekttiden som för de färdiga produkterna. Genom samrådet får Brå även kännedom om myndigheternas mest angelägna utvecklingsbehov, vilket ökar Brås möjligheter att bistå med kunskap. På detta sätt är det fördjupade samrådet en central del i den förstärkta förmågan att identifiera angelägna utvecklingsbehov i rättsväsendet.

Förstärkt stöd till rättsväsendets verksamhetsutveckling

I enlighet med förväntningar och återrapporteringskrav i myndighetens regleringsbrev, fortsätter Brå under 2016, men också under 2017–2019, att ge myndigheterna i rättsväsendet stöd genom att överföra kunskap och därigenom bidra till att arbetssätt och verksamheter vid myndigheterna utvecklas. Föresatsen att ge stöd genomsyrar forskningsverksamheten, från planeringsstadiet och valet av analysobjekt till genomförandet och redovisningen. Därtill är det viktigt att kunskap och verktyg presenteras för målgrupperna på ett sätt som, exempelvis genom ord- och bildval, gör det lättare att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Rättsväsendet behöver kunna hantera att män och kvinnor till stor del både utsätts för och begår olika typer av brott, och ta hänsyn till likheter respektive skillnader mellan könen där så är påkallat. Förutsättningarna för detta kommer att förbättras till följd av Brås arbete med att jämställdhetsintegrera myndighetens

produktion, vad gäller såväl kunskapsproduktion som kommunikation. Målet med arbetet, som bedrivs under åren 2016–2018, är att Brås målgrupper ska arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv inom sina respektive områden, genom att Brå tagit fram underlag, verktyg och kunskap där sådana perspektiv beaktas.

I linje med regeringens styrning och intentioner ska Brå under åren 2017–2019 intensifiera sina forskningsinsatser och utveckla verksamheten så att den i ännu större utsträckning kan bidra till kunskaps- och metodutveckling inom rättsväsendet och kriminalpolitiken i stort. Regeringen och rättsväsendet ska ha tillgång till beslutsunderlag av hög kvalitet i sitt arbete med att förbättra och effektivisera verksamheterna. Brå bedömer att det arbete som genomförts under 2013, 2014 och 2015 – framförallt gällande stöd till rättsväsendets myndigheter, insatser för att förbättra spridningen av myndighetens resultat samt ett nära och förstärkt samarbete med rättsväsendets myndigheter för att identifiera angelägna utvecklingsområden – har varit mycket positivt. Brå avser därför att fortsätta utveckla dessa tre områden. Därutöver är det mycket angeläget att Brå nu även kan öka volymen i kunskapsproduktionen för att kunna tillmötesgå de behov som man identifierat genom tidigare års arbete. Förväntningarna från rättsväsendets myndigheter på Brås kunskap, stöd och skräddarsydd information har ökat kraftigt, och för att kunna svara upp mot dessa förväntningar behöver kunskapsproduktionen öka, liksom möjligheterna att ge stöd.

Tillskott behövs för att förstärka kapaciteten att bedriva forskning

Som tidigare nämnts kommer de ökade kostnaderna för den statistikrelaterade IT-verksamheten att innebära att anslagsförstärkningen 2015 i praktiken inte kan utnyttjas för att förstärka resurserna för forsknings- och utvecklingsverksamheten. Regeringens tidigare satsning urholkas dessutom ytterligare 2016. Den uteblivna satsningen har resulterat i att Brås kapacitet inte räcker till för att fullt ut möta regeringens önskemål om forsknings- och utvecklingsverksamhet. Under perioden 2017–2019 behöver Brå utveckla och förstärka sin kapacitet att bedriva forskning, framför allt sådan som har myndigheternas verksamhet i fokus och som ger underlag för att ge myndigheterna stöd, men även gällande brottsutvecklingen. En sådan satsning innebär att beredskapen för att genomföra regeringsuppdrag ökar, samtidigt som myndigheten kan driva en verksamhet som möter de andra myndigheternas behov av kunskap inom rättsväsendets ansvarsområde. Sammanfattningsvis behövs mer forskning som genererar kunskap till grund för stöd och förbättringar, och som underlag till beslut av såväl regeringen som rättsväsendets myndigheter. Detta särskilt med tanke på att det finns ett uppdämt kunskapsbehov till följd av att en stor del av anslagsförstärkningen de senaste åren gått till att täcka ökade IT-kostnader och inte till forskningsverksamhet. För att säkerställa forskningsverksamhetens utveckling åren 2017–2019 behövs det en anslagsförstärkning med 4 500 tkr från 2017.

3. Utveckling av lokalt brottsförebyggande arbete

I budgetpropositionen för 2015 uttalar regeringen en ambition att förstärka och utveckla det brottsförebyggande arbetet. I september 2015 fick Brå därför i uppdrag av regeringen att ta fram ett förslag till förstärkt stöd och samordning av det brottsförebyggande arbetet (Ju2015/06464/KRIM), som myndigheten i enlighet med uppdraget redovisade i november samma år (*Förstärkt stöd till – och samordning av – det lokala brottsförebyggande arbetet. Redovisning av ett regeringsuppdrag*). De förslag som Brå förde fram var bland annat att

- det stöd som myndigheten Brå ger idag, förstärks och utgör den nationella stöd- och samordningsfunktionen för lokalt brottsförebyggande arbete i Sverige
- det till den nationella stöd- och samordningsfunktionen knyts en särskild samordnare för brottsförebyggande arbete som utses av regeringen
- det till den särskilda samordnaren knyts en samrådsgrupp bestående av SKL, Polisen och Brå samt ett nätverk för myndigheter som ger stöd till det lokala brottsförebyggande arbetet
- det inrättas brottsförebyggande samordnare vid landets länsstyrelser
- utvecklingsinriktningen ska vara att höja kompetensnivån bland lokala brottsförebyggare med en ny basutbildning, att ge processtöd till ett antal typkommuner samt att bedriva utvecklingsarbetet på några angelägna tematiska fokusområden.

Den höjda ambitionen återspeglas också i budgetpropositionen för 2016, där anslaget *stöd till lokalt brottsförebyggande arbete* ökar avsevärt. Brås arbete med att ge stöd till det lokala brottsförebyggande arbetet kommer således att intensifieras med början 2016.

Det är av stor vikt att det på den lokala nivån finns kunskap, kompetens och en fungerande organisation för ett brottsförebyggande arbete av hög kvalitet. Tyvärr finns ännu en hel del brister i detta avseende, och polisens omorganisation medför ytterligare utmaningar för det arbetet. Enligt den målgruppsundersökning som Brå genomförde 2014, riktad till personer med strategiska funktioner för kommuners lokala brottsförebyggande arbete, konstaterades stora skillnader mellan kommunerna, vad gäller prioritet och aktivitetsnivå på det lokala brottsförebyggande arbetet. Närmare 40 procent av de svarande ansåg inte att de hade tillräcklig kunskap för att arbeta kunskapsbaserat. Det finns alltså stora skillnader, en låg lägstanivå och en stor andel kommuner som befinner sig på denna lägstanivå. Nu när regeringen förstärkt Brås anslag *Stöd till lokalt brottsförebyggande arbete* finns förutsättningar för att tackla detta. I det förstärkta brottsförebyggande arbetet kommer Brå självklart att medverka till att ett jämställdhetsperspektiv integreras i det lokala brottsförebyggande arbetet.

Med början redan under 2016 kommer Brås stödarbete under åren 2017–2019 i hög grad att fokusera på att öka de lokala aktörernas förmåga att gemensamt

förebygga lokala brottsproblem, inklusive brottsrelaterad otrygghet. Andra viktiga uppgifter blir att stödja arbetet med att införa ett lokalt förankrat polisarbete och bidra till att utveckla nya lösningar på lokala brottsproblem. Därtill kommer Brå att verka för att höja prioriteringen av det lokala brottsförebyggande arbetet på samtliga samhällsnivåer.

För att uppnå detta kommer Brå att genomföra insatser för att beslutsfattare, nya och gamla, ska få en ökad förståelse för vikten av brottsförebyggande arbete. För att motverka att kunskap går förlorad vid personalomsättningar och omorganisationer, kommer Brå dessutom att ta fram och sprida lättillgänglig kunskap om hur arbetet kan och bör bedrivas. Därför kommer myndigheten att utveckla en grundläggande webbutbildning i brottsförebyggande arbete och fokusera stödet till typkommuner, med målet att höja kunskapsnivån vad gäller ett kunskapsbaserat arbetssätt och generera erfarenheter som höjer den generella kunskapsnivån. För vissa kommuner med mycket stora utmaningar, mycket eftersatt arbete eller särskilda utvecklingsåtgärder kommer Brå de kommande åren att erbjuda ett nära stöd, näst intill konsultativt och helst på plats. I planerna ingår dessutom att bedriva visst utvecklingsarbete inom områdena situationell brottsprevention, socialt utsatta områden och IT-relaterad brottslighet.

För att det ökade anslaget till stöd för brottsförebyggande arbete inte succesivt ska urholkas bör Brås särskilda anslag årligen räknas upp, i syfte att justera för kostnadsutvecklingen i statlig verksamhet.

Förslag till finansiering av Brås verksamhet åren 2017–2019

Den ekonomiska situationen inför perioden 2017–2019 präglas i stor utsträckning av att myndigheten nu själv står för kostnaderna för RIF-arbetet samt att kostnaderna för NTU gradvis ökar kraftigt.

Brå klarar kostnaderna under 2016 ...

Brå klarar kostnadsökningen 2016 genom ett planerat anslagssparande från 2015, besparingar och effektiviseringar inom verksamheten samt genom att belasta anslag 1:15 *Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete* med overhead-kostnader. Den huvudsakliga förklaringen till anslagssparandet är att de IT-rekryteringar som planerats för att klara de höga kraven på statistikutvecklingen försenats. Den uteblivna verksamhet som detta innebär kommer att behöva genomföras under 2016 och leder därför till en försenad nyttorealiserings.

... men inte 2017 och framåt

Om ytterligare medel inte tillförs myndigheten de kommande åren, kommer Brå inte att kunna göra de forskningsinsatser som regeringen lyft fram som önskvärda och som beskrivits tidigare. Istället skulle Brå tvingas reducera forskningsarbetet, med beskuren kunskapsproduktion som resultat. Detta skulle leda till att Brå i betydligt mindre utsträckning skulle kunna bistå rättsväsendets myndigheter med kunskap och stöd i deras verksamhetsutveckling. En sådan utveckling skulle vara en mycket olycklig tillbakagång efter att rättsväsendets efterfrågan på kunskap och stöd från Brå har ökat under föregående treårsperiod. Ett uteblivet resurstillskott för statistiken skulle dessutom medföra stora förseningar av planerade nya statistikprodukter.

Nödvändiga förstärkningar för att upprätthålla Brå som ett kraftfullt kunskapscentrum för rättsväsendet

Brå bedömer att det för åren 2017–2019 behövs förstärkningar av anslaget 04 01 007 001 *Brottsförebyggande rådet*, för att säkerställa satsningarna på statistik, med 5 400 tkr för 2017 och med ytterligare 1 000 tkr för 2018.

I bedömningen avseende 2017 ingår de ökade kostnaderna för statistikutveckling, med anledning av det omfattande informationssamarbetet i rättsväsendet under treårsperioden, men inte de eventuella kostnader som kan följa av en förändrad datainsamlingsmetod för NTU. Det är svårare att bedöma kostnadsläget och därmed finansieringsbehovet för statistiken avseende 2018. Brå ser i dagsläget inte några omständigheter som pekar mot att finansieringsbehovet skulle bli mindre än 2017. Mot den bakgrunden väljer Brå att tills vidare räkna med ett finansieringsbehov som bara är något över det som angetts för 2017.

Brå bedömer vidare att det för åren 2017–2019 behövs förstärkningar av anslaget 04 01 007 001 *Brottsförebyggande rådet*, för att göra nödvändiga forsknings-

satsningar, med 4 500 tkr från 2017. I bedömningarna ingår det att kompensera för uteblivna forskningssatsningar till följd av de oplanerade kostnadsökningar som beskrivits ovan.

Storleken på anslaget 04 01 015 001 *Stöd till lokalt brottsförebyggande arbete* höjdes avsevärt 2016, efter att ha varit oförändrat sedan mitten av 2000-talet. För att arbetet med att utveckla det brottsförebyggande arbetet inte med tiden ska urholkas, föreslår Brå att detta anslag årligen justeras med hänsyn till kostnadsutvecklingen i statlig verksamhet.¹

Mot denna bakgrund bedömer Brå att det under treårsperioden 2017–2019 finns behov av förstärkningar av myndighetens anslag, enligt tabell 1.

Tabell 1. Avisering och föreslagen höjning av anslagen 2017–2019 (tkr).

Anslag	År 2017	År 2018	År 2019
	Föreslagen höjning	Föreslagen höjning	Föreslagen höjning
04 01 007 001	9 900	1 000	-
Varav för utveckling av ny statistik	5 400	1 000	-
04 01 015 001	543	600	600
Summa	10 443	1 600	600

¹ Beräkningen bygger på en årlig uppräkningsgrad med 2,5 %.

Översikt av anslagsfinansierad verksamhet samt lån i Riksgälden

Tabell 2. Anslagsfinansierad verksamhet (tkr).

Anslag	År 2015 utfall	År 2016 prognos	År 2017 beräkn.	År 2018 beräkn.	År 2019 beräkn.
Uo 04 01 007	96 853	102 000	109 200	112 100	114 200
Uo 04 01 015	7 156	22 157	22 700	23 300	23 900
Uo 01 06 001	1 044	100			
Avgiftsinkomster som disponeras	1 138	1 200	1 200	1 200	1 200
Övriga inkomster som disponeras	5 649	5 600	5 000	5 000	5 000
Summa	111 840	131 057	138 100	141 600	144 300

Tabell 3. Verksamhetsinvesteringar

(tkr)	2015 Utfall	2016 Prognos	2017 Beräkn.	2018 Beräkn.	2019 Beräkn.	2020 Beräkn.
Immateriella investeringar						
Datasystem, rättigheter m.m.	437	0	0	0	0	0
Materiella investeringar						
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	253	2 500	1 200	1 200	1 500	1 500
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	0	0	0	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	690	2 500	1 200	1 200	1 500	1 500
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	690	2 500	1 200	1 200	1 500	1 500
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0	0
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0	0	0	0	0	0
Summa finansiering	690	2 500	1 200	1 200	1 500	1 500

Tabell 4. Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

	2015 Utfall	2016 Prognos	2017 Beräkn.	2018 Beräkn.	2019 Beräkn.	2020 Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	2 767	2 495	3 695	3 495	3 395	3 595
Nyupplåning (+)	690	2 500	1 200	1 200	1 500	1 500
Amorteringar (-)	-962	-1 300	-1 400	-1 300	-1 300	-1 300
UB lån i Riksgäldskontoret	2 495	3 695	3 495	3 395	3 595	3 795
Beslutad/föreslagen låneram	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500
Ränteutgifter	0	0	35	51	72	76
Finansiering av räntor och avskrivningar						
Utgiftsområde 4 anslag 1:7 ap 1	962	1 300	1 435	1 351	1 372	1 376
Övrig finansiering	0	0	0	0	0	0

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

BOX 1386/TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM, SWEDEN

TELEFON +46 (0)8 527 58 400 • FAX +46 (0)8 411 90 75 • E-POST INFO@BRA.SE • WWW.BRA.SE

URN:NBN:SE:BRA-652